

YAD VASHEM

יד ושם

PLECHTIGHEID

*op 14 april 2015
op de Ambassade van Israël
te Den Haag*

"Tuin der Rechtvaardigen", Yad Vashem Jeruzalem

Embassy of Israel
THE HAGUE

Embassy of Israel
in the Netherlands
Buitenhof 47, 2513 AH The Hague
Tel. 0703760500 - info@hague.mfa.gov.il

זכירה סוד הגולה
(הכשרים)
Remembrance is the
Secret of Redemption
(Hani-Shem-Tov)

WHOEVER SAVES ONE LIFE IS AS THOUGH HE HAD SAVED THE ENTIRE WORLD

כאילו קיים עולם חלא

תעודת כבוד Certificate of Honour

THIS IS TO CERTIFY THAT IN ITS SESSION OF DECEMBER 3, 2013 THE COMMISSION FOR THE DESIGNATION OF THE RIGHTEOUS, ESTABLISHED BY YAD VASHEM, THE HOLOCAUST HEROES & MARTYRS' REMEMBRANCE AUTHORITY, ON THE BASIS OF EVIDENCE PRESENTED BEFORE IT, HAS DECIDED TO HONOUR

**Ybe & Anna
Westerhof-Wijnstra**

WHO, DURING THE HOLOCAUST PERIOD IN EUROPE, RISKED THEIR LIVES TO SAVE PERSECUTED JEWS. THE COMMISSION, THEREFORE, HAS ACCORDED THEM THE MEDAL OF THE RIGHTEOUS AMONG THE NATIONS. THEIR NAMES SHALL BE FOREVER ENGRAVED ON THE HONOUR WALL IN THE GARDEN OF THE RIGHTEOUS, AT YAD VASHEM, JERUSALEM.

וזאת לתעודה שבישיבתה מיום ב שבט תשע"ד החליטה הוועדה לציין חסידי אומות העולם שליד רשות הזיכרון יד ושם על יסוד עדויות שהובאו לפניו, לתת כבוד ויקר ל

**איבה ו-אנה
וסטרהוף-ויינסטרא**

על אשר בשנות השוארה באירופה שטו נפשם בכפן להצלת יהודים נרדפים מידי רודפיהם ולהעניק להם את המדליה לחסידי אומות העולם. שמם יונצח לעד על לוח-כבוד בחורשת חסידי אומות העולם ביד ושם.

Jerusalem, Israel
FEBRUARY 19, 2014

Avner Shalev
אבנר שליו

בשם רשות הזיכרון יד ושם
ON BEHALF OF THE YAD VASHEM DIRECTORATE

ניתן היום בירושלים
יט אדר א תשע"ד

J. Turkel
יעקב טירקל

בשם הוועדה לציין חסידי אומות העולם
ON BEHALF OF THE COMMISSION FOR THE DESIGNATION OF THE RIGHTEOUS

WHOEVER SAVES ONE LIFE IS AS THOUGH HE HAD SAVED THE ENTIRE WORLD

Altijd Gedenken

ונתתי להם בביתי ובחומתי יד ושם טוב מבנים ומבנות
שם עולם את־ללו אשר לא יכרת:

*"Ik geef hun in mijn tempel en binnen mijn muren
een gedenkteken en een naam ...
Ik geef hun een eeuwige naam, een naam die onvergankelijk is."
(Jesaja 56: 5)*

*Vandaag zullen worden geëerd als
"Rechtvaardigen onder de Volkeren"*

***De heer Ybe Westerhof en mevrouw Anna Westerhof-Wijnstra
(postuum)***

*die in de Tweede Wereldoorlog, met gevaar voor eigen leven,
de levens van **het echtpaar Isaac en Esther van Kollem
en hun zoon Louis van Kollem**
hebben beschermd en gered.*

YAD VASHEM

Yad Vashem betekent "een gedenkteken en een naam". Deze woorden zijn ontleend aan het bijbelboek Jesaja, hoofdstuk 56 vers 5 dat luidt:

"Ik geef hun in mijn tempel en binnen mijn muren een gedenkteken en een naam, ... Ik geef hun een eeuwige naam, een naam die onvergankelijk is."

Het instituut Yad Vashem in Jeruzalem is een overheidsinstelling voor oorlogsdocumentatie. Het werd in 1953 door het Israëliësch parlement opgericht om de Shoah (de Holocaust) in al zijn facetten vast te leggen. Het is een onderzoekscentrum dat studie verricht naar zowel de oorzaken als de gevolgen van de Jodenvervolging in Europa, voor en tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het instituut is tevens een educatief centrum. Het omvat een kinderpaviljoen, een historisch museum en een museum voor kunst die aan de Shoah is gerelateerd. Er worden voor jong en oud cursussen gegeven over de vele aspecten van de Jodenvervolging. Het educatieve element is een van de belangrijkste pijlers van Yad Vashem en heeft tot doel de huidige en toekomstige generaties te leren waartoe rassenhaat en vooroordelen kunnen leiden.

Yad Vashem in Jeruzalem is bovendien een monument ter herinnering aan de Joodse slachtoffers van de Shoah. Het monument omvat verschillende afdelingen. In de "Hal van de Namen" worden de zes miljoen Joden herdacht die door de nazi's en hun handlangers werden vermoord. Het "Dal van de Verwoeste Gemeenschappen" dient om de vele, ooit bloeiende Joodse gemeenschappen te gedenken, die in de periode 1939-1945 zijn verwoest.

De staat Israël stelt zich tot taak om niet-Joodse mannen en vrouwen te eren die Joden hebben gered, met inzet van eigen leven en vaak ook dat van hun huisgenoten. Zij worden namens het hele Joodse volk geëerd met de hoogste Israëliësch onderscheiding, de eretitel

"Rechtvaardigen onder de Volkeren"

Aan allen die deze onderscheiding ontvangen, wordt een oorkonde en een medaille uitgereikt. Hun namen worden bijgeschreven op de "Eremuur" in de "Tuin der Rechtvaardigen" van Yad Vashem in Jeruzalem. Sinds 1956 zijn ruim 25.700 mensen geëerd, die gedurende de Tweede Wereldoorlog op velerlei manieren hun verzet tegen onmenselijkheid en wetteloosheid hebben getoond. Hieronder zijn meer dan 5400 Nederlanders.

De medaille die aan de "Rechtvaardige" wordt uitgereikt, is speciaal voor Yad Vashem ontworpen. De uit Jeruzalem afkomstige kunstenaar Nathan Karp heeft op symbolische wijze de woorden uit de Talmoud uitgebeeld: "hij die één mensenleven redt, redt de gehele mensheid". De beide handen die een levenslijn van prikkeldraad vasthouden, schijnen uit het niets te zijn voortgekomen. De lijn die de aardbol omspant, symboliseert de daden van de Rechtvaardigen; zij waarborgen het voortbestaan van de wereld en ons geloof in de mensheid.

Programma

Welkomstwoord & Verhaal

Muzikaal Intermezzo

Bariton Ken Gould – *Mag ik dan bij jou?*

Toespraak & Uitreiking

van de Yad Vashem-onderscheiding
'Rechtvaardige onder de Volkeren'
door Zijne Excellentie de heer Haim Divon,
toegekend aan de heer Ybe Westerhof en mevrouw Anna
Westerhof-Wijnstra

Toespraak

Mevrouw Anne Westerhof,
kleindochter van de geëerde Ybe en Anna Westerhof

Muzikaal Intermezzo

Bariton Ken Gould – *Eli, Eli*

Toespraak

De heer Berry van Kollem,
zoon van Louis van Kollem,
kleinzoon van Isaac en Esther van Kollem

Afsluiting

Na afloop van de plechtigheid bent u van harte welkom op de receptie, die u wordt aangeboden door de Ambassade van Israël.

Het verhaal

Het echtpaar Isaac en Esther van Kollem woonde in de stad Bussum in het centrum van Nederland. Op de dag dat ze naar Westerbork zouden worden gestuurd, slaagden ze erin te vluchten. Ze vonden een tijdelijke onderduikplaats. Louis, de enige zoon van het echtpaar, werd na een paar maanden verplaatst naar Friesland. Hier werd hij verstoppt door de familie Monsma, die reeds is onderscheiden als *Rechtvaardigen onder de Volkeren*.

Toen duidelijk werd dat de ouders van Louis niet op hun onderduikplek konden blijven, wendde de heer Monsma zich tot zijn burens, het echtpaar Ybe en Anne Westerhof (op de foto Anne Westerhof in het midden en Ybe Westerhof rechts, vergezeld door hun zoon en dochter). Zij stemden ermee in om Isaac en Esther van Kollem te verbergen. De Westerhofs hadden een grote boerderij

(op de foto hieronder), net als hun burens. Ze waren communist en haatten het nazi-regime. Hun zoon en dochter waren in respectievelijk 1923 en 1925 geboren.

De familie Westerhof en de Van Kollems spraken af dat zoon Louis een keer per week naar zijn ouders zou komen. Louis' moeder zou hem onderwijzen. Soms bleef Louis ook slapen bij zijn ouders. De boerderij was ver gelegen vanaf de weg, waardoor Esther en Isaac vrij rond konden lopen in en om het huis. De relatie tussen de twee families was goed.

Op 28 juni 1944 werd het huis van de familie Monsma omsingeld door de politie. Mevrouw Monsma kon Louis nog net op tijd naar zijn verstopplaats brengen. De politieagenten eisten dat Louis aan hen

werd mee gegeven, ze haalden het hele huis overhoop. Ze vonden Louis echter niet.

Op diezelfde avond besloten de Van Kollems hun onderduikadressen te verlaten, omdat duidelijk informanten hun situatie voortdurend in gevaar brachten. De drie verstoppten zich gedurende enkele dagen in een magazijn in de velden, om vervolgens te zwerven van de ene naar de andere onderduikplek, tot aan het einde van de oorlog.

Meteen nadat de Duitse bezetter Nederland had verlaten, nodigden de families Westerhof en Monsma hun voormalige onderduikers Isaac, Esther en Louis van Kollem uit om naar hen terug te keren, totdat alles kalm was geworden. Ook daarna bleef het contact tussen de families goed.

De onbekende onderduik-ouders

“Nooit mogen wij de onderduik-ouders vergeten, hele gezinnen soms, die om verschillende redenen anoniem zijn gebleven.

De onderduik-ouders, die gepakt werden en naar concentratiekampen werden gestuurd. Onderduik-ouders, die door ernstige trauma's uit de bezettingstijd niet in staat zijn zich met ons in verbinding te stellen.

Zelfs zijn er onderduik-ouders die nooit de echte naam hebben geweten van hun onderduikers en omgekeerd, onderduikers die de namen van hun onderduik-ouders zo grondig wisten te vergeten dat ze naderhand niet meer in staat waren om hun onderduikplaats terug te vinden.

Dat mag echter niet verhinderen door te gaan met het opsporen van deze ‘Rechtvaardigen onder de Volkeren’ en hen uit de anonimiteit te halen.

WIJ WILLEN HEN NOOIT VERGETEN!”

-Mosje Keny

In de tuin der Rechtvaardigen onder de Volkeren bij Yad Vashem staat aan het begin van de Laan der Rechtvaardigen een monument ter ere van al deze onbekende onderduik-ouders.

“Tuin der Rechtvaardigen”, Yad Vashem Jeruzalem

Mag ik dan bij jou?

Als de oorlog komt,
En als ik dan moet schuilen,
Mag ik dan bij jou?
Als er een clubje komt,
Waar ik niet bij wil horen,
Mag ik dan bij jou?
Als er een regel komt
Waar ik niet aan voldoen kan
Mag ik dan bij jou?
En als ik iets moet zijn,
Wat ik nooit geweest ben,
Mag ik dan bij jou?

Mag ik dan bij jou schuilen,
Als het nergens anders kan?
En als ik moet huilen,
Droog jij m'n tranen dan?
Want als ik bij jou mag,
Mag jij altijd bij mij.
Kom wanneer je wilt,
Ik hou een kamer voor je vrij.

Als het onweer komt,
En als ik dan bang ben,
Mag ik dan bij jou?
Als de avond valt,
En 't is mij te donker,
Mag ik dan bij jou?
Als de lente komt,
En als ik dan verliefd ben
Mag ik dan bij jou?
Als de liefde komt,
En ik weet het zeker,
Mag ik dan bij jou?

Mag ik dan bij jou schuilen,
Als het nergens anders kan?
En als ik moet huilen,
Droog jij m'n tranen dan?
Want als ik bij jou mag,
Mag jij altijd bij mij.
Kom wanneer je wilt,
Ik hou een kamer voor je vrij

Mag ik dan bij jou schuilen,
Als het nergens anders kan?
En als ik moet huilen
Droog jij m'n tranen dan?
Want als ik bij jou mag,
Mag jij altijd bij mij
Kom wanneer je wilt,
'k hou een kamer voor je vrij.

Als het einde komt,
En als ik dan bang ben,
Mag ik dan bij jou?
Als het einde komt,
En als ik dan alleen ben,
Mag ik dan bij jou?

Eli Eli

Eli, Eli
shelo yigamer le'olam
hakhol vehayam
rishrush shel hamayim
beraq hashmamayim
tfilat ha'adam
hakhol ve hayam
rishrush shel hamayim
baraq hashamayim
tfilat ha'adam

Hoor mijn woorden
laat nooit verdwijnen
het zand en de zee
het ruisende water
de bliksemende hemel
het gebed van ons hart
het zand en de zee
het ruisende water
de bliksemende hemel
het gebed van ons hart

אלי אלי
שלא יגמר לעולם
החול והים
שרוש של המים
ברק השמים
תפילת האדם
החול והים
שרוש של המים
ברק השמים
תפילת האדם

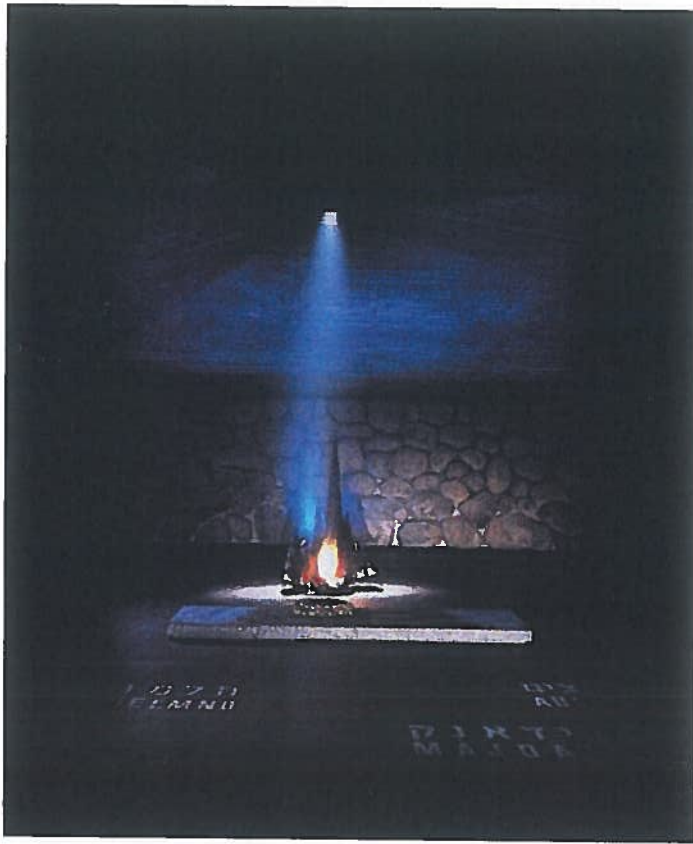

De Nederlandse/Amerikaanse bariton Ken Gould volgde o.a. zangopleidingen in Californië en in Nederland, bij Max van Egmond aan het Sweelinck Conservatorium. Hij woont sinds 1995 in Amsterdam.

Ken Gould is geregeld te horen als vertolker van liederen uit zeer diverse perioden en genres. Met barokliederen was hij met het programma "Barokke Buitenbeentjes" te horen in het Amsterdamse Concertgebouw.

Voor het Brilliant Classics label heeft hij meegedaan aan de opnames van de solo- en kwartetliederen van Brahms en de motetten van Bach, en hij heeft twee cd's van joodse barokmuziek i.s.m. het Apollo Ensemble opgenomen. Verschillende Nederlandse en Amerikaanse componisten componeerden nieuwe (opera)werken voor hem, waarvan hij ook de première's zong. In 2009 maakte Gould zijn solo debuut in het Kennedy Center in Washington D.C. en begin 2012 werd zijn cd met muziek van jazzcomponist Gene Carl in het Bimhuis gepresenteerd. Sinds 1998 is hij ook voorzanger bij de Liberaal Joodse Gemeente van Den Haag.

Gould is als jurylid bij een aantal internationale muziekconcoursen betrokken geweest. Van 2007 tot 2012 was hij directeur van het Amsterdamse Internationaal Joodse Muziek Festival en sinds 2011 leidt hij KUNSTENISRAËL, een cultureel fonds voor de bevordering van de Israëlische cultuur in Nederland.

De Eeuwige Vlam in De Crypte van Herinnering, Yad Vashem Jeruzalem

Blijvend Herinneren

Embassy of Israel
THE HAGUE

יָד וַשֵּׁם
רשות הזיכרון לשואה ולגבורה
ירושלים

YAD VASHEM
The Holocaust Martyrs' and Heroes'
Remembrance Authority
Jerusalem

Yad Vashem, Righteous Among the Nations Department
P.O. Box 3477, Jerusalem 91034
Telephone: 00-972-2-6443400
www.yadvashem.org.il